

Скороход І. П.
*кандидат економічних наук, доцент,
Одеський національний університет
імені І. І. Мечникова
м. Одеса, Україна*

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ СТРАТЕГІЙ

Інновації відіграють значну роль в економіці, тому кожна країна має акцентувати свою увагу на результативному функціонуванні своєї інноваційної стратегії. Розроблення, реалізація та вдосконалення інноваційної стратегії дозволяє державі підвищити її конкурентоспроможність та зайняти окрему нішу на світовій арені. На даному етапі світового економічного розвитку інноваційну стратегію можна представити у вигляді сучасної зброї конкурентної боротьби.

За останні десятиріччя можна слідкувати за помітним економічним ростом та покращенням добробуту населення у більшості держав Східної та Південно-Східної Азії. Саме тому аналіз інноваційних стратегій, що втілюються у зазначеному регіоні може бути корисним у якості зразка для решти країн, власне для України. Для якою, цей досвід може зіграти важливу роль у становленні та розвитку її національної інноваційної системи.

Сьогодні концепція національної інноваційної системи широко використовується в багатьох країнах світу при розробці стратегій та програм розвитку, однак не існує єдиного підходу щодо визначення сутності поняття «національна інноваційна система». Навіть основоположники цієї концепції використовували різні підходи до трактування його сутності, що в основному було обумовлено різними завданнями дослідження та поглядами на економічні явища та процеси.

Питанням стратегічного інноваційного розвитку, формування інноваційних стратегій присвячені праці С. Валдайцева, Л. Водочека, Дж. Ван Дейна, П. Друкера, Г. Менша, М. Портера, Р. Фостера, Г. Старигіну, Н. Гончарову та ін. Посеред українських науковців, які досліджували проблеми інноваційного розвитку та розроблення інноваційних стратегій можна зазначити Б.А. Малицького, Л.І. Федулову, Н.Є. Терьошкіну.

Питанням, присвяченим сутності інноваційної політики та її розвитку присвячені роботи таких авторів, як Дж. Едлер, Дж. Фагерберг. Є. Кірсанова, А. Єрошкін.

Дослідженням національних інноваційних систем займалися Р. Нельсон, Ф. Лист, Р. Фостер, П. Ромер, Д. Хай, Н. Іванова, Г. Гавловська, В. Кисельов, Д. Рубвальтер, О. Руденський, Є. Авдокушин. Серед українських економістів вивченням даного питання займалися О. Ляховець, Є. Косован.

Інноваційна модель економічного розвитку поєднує у собі науку та виробництво, де перша відповідає за забезпечення теоретичної та практичної виробничої діяльності, а друга включає до себе результати наукових досліджень, нові технології та наукові програми.

Національні стратегії в інноваційних галузях слугують декільком функціям у формуванні державної політики. По-перше, вони формулюють уявлення уряду щодо вкладу інновацій у соціальний та економічний розвиток своєї країни. По-друге, вони встановлюють пріоритети для державних інвестицій в інновації та визначають основну увагу державних реформ. Вони також мобілізують учасників інновацій навколо конкретних цілей, таких як енергетика, екологічні проблеми або здоров'я, і можуть допомогти спрямувати інвестиції приватних суб'єктів та більшої кількості автономних небанківських організацій та державних науково-дослідних інститутів на пріоритетні сфери або технології. По-третє, розробка цих стратегій полягає у залученні зацікавлених сторін (дослідницького співтовариства, фінансових установ, бізнесу, регіональних та місцевих органів влади) до широких консультацій, які допоможуть створити спільне бачення майбутнього та посилити координацію в рамках інноваційної системи.

Відповідно до цілей розвитку виділяють такі інноваційні стратегії на рівні країни (відповідно до моделі формування, типів інноваційної політики, інноваційного розвитку загалом): стратегія «нарощення»; стратегія «запозичення»; стратегія «переносу».

Відповідно до моделі формування, типів інноваційної політики, інноваційного розвитку виділяють:

- стратегія «нарощення», яка ґрунтується на застосуванні власного інноваційного потенціалу, залученні зарубіжного потенціалу; використання передових наукових результатів, освоєння високих технологій, збільшення реалізації конкурентоспроможної продукції, послуг; активне стимулювання інноваційної діяльності, що дає змогу формувати конкурентні переваги країни-лідера інноваційного розвитку;

- стратегія «запозичення»: застосування більш дешевого інноваційного потенціалу країни, залучення зарубіжних інноваційних ресурсів для випуску наукомісткої продукції. Переваги: відновлення замкнутого інноваційного циклу, зростання виробництва товарів і послуг, розвиток науково-технічного й інноваційного, зокрема промислового потенціалу, поєднання державної та приватної форм власності, взаємодіяння з транснаціональними компаніями;

- стратегія «переносу»: широкомасштабне застосування зарубіжного інноваційного потенціалу в країні завдяки трансферу технологій, закупівлі патентів і ліцензій на нові технології й освоєнні нових видів продукції, залученню прямих іноземних інвестицій тощо. Недолік: перенесення інновацій із запізненням порівняно з їх першою появою, поглиблення технологічної залежності від розробок країн-лідерів. Переваги: вироблення власного інноваційного (виробничого) потенціалу, відновлення інноваційного процесу і циклу.

Залежно від виділення у технологічній структурі економіки елементів: ресурси, енергоносії та енергія; інвестиційно привабливі види діяльності; обробні галузі; галузі виробництва кінцевої продукції та виробнича інфраструктура – ресурсно-експортна стратегія, що ґрунтується на продажі

ресурсів; – експортно-наукоємна стратегія, основою якої є експорт наукоємної продукції на світовий ринок; – ресурсно-інноваційна стратегія, що ґрунтується на підтримці довгих технологічних ланцюжків.

Держава повинна бути зацікавлена у підвищенні власної конкурентоспроможності завдяки створення та реалізації інноваційної стратегії через формування інноваційного середовища, стимулювання інноваційної активності підприємництва, вкладення інвестиції в інновації, формування й активізації системи підвищення конкурентоспроможності економіки, розвитку інноваційної діяльності підприємств, зокрема виробництва високотехнологічних продуктів [3].

Можна зробити висновок, що інноваційна стратегія держави є невід’ємною складовою її інноваційного розвитку, тому її процес формування є досить важливим, оскільки це допомагає виявляти проблеми, бар’єри та приховані можливості інноваційного розвитку країни.

Література:

1. Терьошкіна Н.Є. Інноваційна стратегія в системі управління національною економікою / Є. Терьошкіна // Маркетинг і менеджмент інновацій. – № 2. – 2014. – С. 151-159.
2. Старыгіна А.М. Особенности стратегии инновационного развития экономики / А.М. Старыгіна // TerraEconomicus. – № 1. – 2011.
3. How can innovation contribute to socio-economic development? / The Innovation Policy Platform // WORLD BANK & OECD. – [Electronic resource]. – Available from: <https://www.innovationpolicyplatform.org/content/how-can-innovation-contribute-socio-economic-development>